

Sinematografik Anlatıda Okuldaki İletişim Ağları: Ron Clark'ın Hikâyesi Filmi Örneği¹

Sezen TOFUR²

Öz

Bu araştırmanın amacı öğretmen, öğrenci, veli ve müdürün okuldaki iletişim ağlarındaki rollerinin görsel işitsel bir kaynak olan filmlerde nasıl yansıtıldığının incelenmesidir. Bu amaçla Ron Clark'ın Hikâyesi filmi, iletişim ağlarındaki roller temelinde doküman analizi yöntemiyle ele alınmıştır. Yapılan analizler, konu ile ilgili olduğu düşünülen sahnelerin dökümleri üzerinden gerçekleştirilmiştir. Elde edilen bulgular, filmin senaryosunun okullardaki iletişim ağları rolleri için örnek teşkil ettiğini göstermiştir. On beş sahne dökümünden elde edilen bulgular sonucu, okullarda bulunan iletişim ağları ve bu ağlardaki roller örneklendirilerek şekillerle özetlenmiştir. Yapılan analizlerde film senaryosunda okullarda bulunabilecek iki iletişim ağı modelinin olduğu belirlenmiştir. Bunlardan ilki *öğretmen merkezli* iletişim ağıdır. Bu model, öğretmenin iletişimin merkezinde yer aldığı ve öğrencilerin grup üyeleri olduğu bir iletişim ağıdır. Film, davranış bozukluğu gösteren öğrencilerin bulunduğu bir sınıfta öğretmenlerin merkezi rolü edinmesinin kolay olmadığını göstermektedir. Okullarda bulunabilecek olan ikinci ağ; *müdür merkezli* iletişim ağıdır. Bu ağda öğretmenler grup üyeleridir ve okul müdürü merkezli dır. Her öğretmen, kendi sınıfının *öğretmen merkezli* ağı ile okulun *müdür merkezli* ağı arasında köprü rolündedir. Öğretmenler köprü rolleri ile iki iletişim ağının da üyesidirler. Veliler, okullarda *öğretmen merkezli* ve *müdür merkezli* iletişim ağları arasında irtibat edici rol görevindedirler. İki iletişim ağı arasında bilgi aktarımını sağlarlar. Sınıflarda bulunan iletişim ağlarında izole edilmiş role sahip öğrenciler bulunabilir. Elde edilen bulgular, öğretmenlerin bu roldeki öğrencileri gerek akademik gerek sosyal iletişim yönlerinden başarıya ulaştırmalarının diğer öğrencileri başarıya ulaştırmalarından daha zor olmakla birlikte mümkün olduğunu göstermiştir. Yapılan bu araştırma öğretmen, öğrenci, müdür ve velinin okuldaki iletişim ağlarındaki rollerini ağ modelleri yolu ile yansıtan ilk araştırma olması, okuldaki iletişim ağlarının görsel işitsel bir yol ile incelenmesine imkân vermesi, film senaryosunun gerçek yaşamdan alınmış olması ve incelenen filmin eğitim konulu bir film olması yönleriyle önemlidir. Araştırma ayrıca; öğretmenlere okullarındaki iletişim ağlarındaki yerlerini sorgulayabilmelerinde bir fırsat olarak görülebilir. Bu anlamda ileride yapılabilecek araştırmalara örnek teşkil edebileceği, öğretmenlere ve öğretmen adaylarına faydalı olabileceği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler

Okulda İletişim
İletişim Ağları
Eğitim Konulu Filmler
Film İncelemesi
Ron Clark'ın Hikâyesi

Makale Hakkında

Gönderim Tarihi: 11.12.2017
Kabul Tarihi:02.01.2018
E-Yayın Tarihi: 29.03.2018

¹ Bu araştırma 8. Eğitim Yönetimi Forumu'nda (EYFOR/2017) sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

² Yrd.Doç.Dr., Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkiye, sezenofur@gmail.com

School Communication Networks in Cinematographic Narration: Case of the Movie "the Ron Clark Story"

Abstract

The aim of this study was to investigate how the roles of teachers, students, parents and principals in the school communication networks are reflected in movies as a visual and aural resource. In this regard, the movie "the Ron Clark Story" was examined in terms of the roles in the communication networks through document analysis. The analyses were conducted based on the transcriptions of the scenes that were thought to be related to the research phenomenon. The findings showed that the scenario of the movie exhibited an example for the roles in school communication networks. The findings that were obtained from the transcriptions of 15 scenes were summarised by exemplifying the communication networks in schools and the roles that exist in these networks. The analyses of the scenario revealed two models of communication network that can be found in schools. The first of these models is *teacher-centred* communication network. This model is a network in which the teacher is in the centre of communication and students are group members. The movie showed that it is not easy for teachers to gain the central role in a classroom with misbehaving students. The second model that can be found in schools is *principal-centred* communication network. In this type of network, teachers are group members and the school principal has the central role. Every teacher serve as a bridge between the *teacher-centred* network and the *principal-centred* network of the school. With their bridging role, teachers are the members of both communication networks. Parents have a contact role between the *teacher-centred* and *principal-centred* networks. They serve as ensuring the transfer of information between the two communication networks. In communication networks within classrooms, there can be students with an isolated role. The findings showed that it is difficult, though possible, for teachers to enable these students to succeed both academically and socially. This study is of significance since it is the first attempt to reflect the roles of teachers, students, principals and parents in school communication networks through network models, such networks were examine in a visual and aural resource, the movie scenario was inspired from real life, and the movie examined was educational. The study can also be an opportunity for teachers to question their place in their school communication networks. In this respect, it is thought to be an example for further studies, and beneficial for teachers and teacher candidates.

Keywords

Communication in School,
Communication Networks,
Educational Films,
Film Analysis,
The Ron Clark Story

Article Info

Received: 12.11.2017

Accepted: 01.02.2018

Online Published: 03.29.2018

Giriş

Filmler, görsel işitsel bir yol ile analiz edilebildiklerinden bilginin yapılandırılmasında diğer medya unsurlarından daha etkileyici bir rol alırlar (Arroio, 2010). Bir medya unsuru olarak filmler; örgütsel ve sosyal yaşam anlayışımızı şekillendirerek yapılandıran kültürel eserler, gerçeği yansıtan eğlence aktiviteleri olarak görülebilir (Huczynski & Buchanan, 2004). Filmler, önemli iletişim unsurları olup hayatın kendisini oluşturur (Altan, 2016). İzleyenlerin arzuları, inançları ve algıları filmler yoluyla etkilenebilir. İzleyenler filmlerden görsel işitsel bir yolla gerçek yaşam deneyimleri edinebilirler (Kavan & Burne, 2009).

Filmler, güçlü birer öğretim ortamıdır (English & Steffy, 1997). İyi yönetilen bir filmin sahneleri bu anlamda basılı bir materyalden çok daha etkileyici ve ilgi çekicidir. İyi seçilmiş bir film öğrencilerin konu ile ilgili analitik becerilerini geliştirmelerine yardımcı olacaktır (Champoux, 2007). Filmler iyi birer iletişim ve etkileşim ortamıdır. Bu nedenle eğitim sürecinde bir araç olarak görülebilirler ya da eğitimi senaryolarında bir amaç dâhilinde işleyebilirler. Eğitimle ilgili seçilen herhangi bir konu eğitim konulu filmlerde işlenebilir. Eğitimde karşılaşılan sorunlar, toplumun eğitimden beklentileri eğitim konulu filmlerin senaryolarında konu edinilebilir (Yurdigül, 2014). Aktarılmak istenen konu, filmin bütünü yolu ile ya da roller yolu ile izleyiciye aktarılabilir (Saribudak, 2014). Eğitim konulu filmler,

eğitim ortamlarının ve bu ortamı oluşturan paydaşların çok yönlü olarak ele alındığı filmlerdir. Eğitimde var olan sorunlar ve çözümleri ile ilgili fikir verici nitelik taşırlar (Oruç ve Sarıbudak, 2015).

Sinema tarihinde; yerli ya da yabancı birçok sinema filminde eğitim konu edinilerek senaryolarda işlenmiştir. Çalığışu (O. F. Seden, 1966), Hababam Sınıfı (E. Eğilmez, 1975), İki Dil Bir Bavul (O. Eskiköy, & D. Özgür, 2008) filmleri eğitim konulu yerli filmlere, *Les Choristes (Koro)* (C. Barratier, 2004), *Stand and Deliver (Kalk ve Diren)* (R. Menendez, 1988), *The Ron Clark Story (Ron Clark'ın Hikayesi)* (R. Haines, 2006), *Dead Poets Society (Ölü Ozanlar Derneği)* (P. Weir, 1989), *Three Idiots (Üç Aptal)* (R. Hirani, 2009) filmleri eğitim konulu yabancı filmlere örnektir.

Günümüzde eğitim konulu filmlerin incelendiği araştırmalar (Altan, 2016; Silman, 2017) bulunmasına karşın sahne analizlerinin yapıldığı araştırmalar sınırlıdır. Tofur (2017a) araştırmasında, Hababam Sınıfı filmi ilk serisinde okul müdürü ve muavininin yönetsel beceri düzeylerini sahne analizleri yaparak incelemiştir. Bir diğer araştırmasında (Tofur, 2017b), Kalk ve Diren filmini sınıf yönetimi modelleri açısından sahne analizleri ile incelemiştir. Bu araştırmada ise; Ron Clark filminde yer alan öğrenci, öğretmen, veli ve okul müdürü karakterlerinin okuldaki iletişim ağları ve bu ağlardaki rolleri sahne analizleri ile incelenmek istenmiştir. Film, okullarda öğrenci, öğretmen, veli ve müdüre atfedilen iletişim ağı rollerini ve iletişim ağlarını gözler önüne sermesi bakımından önemlidir.

İletişim ağları

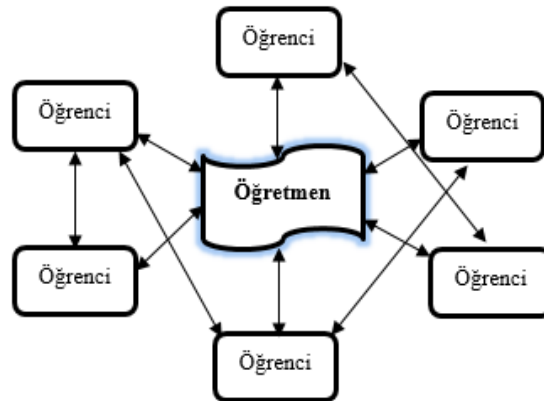
İletişim ağları, örgüt üyelerinin iletişim davranışlarının bir özetidir. İletişim ağları, bir sosyal sistem içerisinde bireyler arasındaki iletişim bağlantılarının belirlenmiş modellerinden oluşur (Bakkenes, De Brabander, & Imants, 1999; Goldhaber, & Barnett, 1998). Örgütlerde veya örgütler arasında kullanılan resmi ya da resmi olmayan etkileşim sistemleridir (Harris, 2002).

İletişim ağlarında roller

İletişim ağında bulunan her birey ağın grup üyesidir. Ağda bulunan grup üyelerinden bazılarının grup üyeliği dışında iletişim ağı içerisinde farklı bir takım rolleri vardır. Bu roller iletişim ağı analizleri yardımıyla örgütteki iletişim akışının ortaya çıkartılması ile belirginlik kazanır. Nitekim iletişim ağ analizlerinin amacı örgütteki bireyler arasındaki iletişim akışını ortaya çıkartmaktır (Miller, 2012). Ağ analizlerinde genellikle üç tip iletişim ağı rolü kullanılır. Bunlar grup üyeleri, gruplar arası bağlayıcılar (köprü rol ve irtibat rolü) ve izole roldekilerdir (Bakkenes, De Brabander, & Imants, 1999; Farace, Monge, & Russell, 1977; Monge & Eisenberg, 1987; Tichy & Fombrun, 1979). Bunlara ek olarak merkezi (yıldız) rolden de söz etmek mümkündür (Hoy & Miskel, 2010).

Merkezi (Yıldız) rol

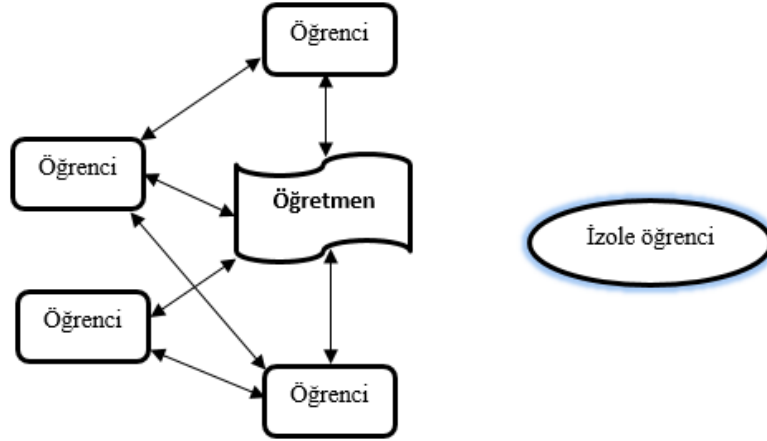
Ağda birden fazla kişi ile iletişim kuran roldür. Kişi ağın merkezinde yer alır ve ağın lideridir (Hoy & Miskel, 2010). Bu roldeki kişilerin, içinde buldukları ağdaki kişiler ile herhangi bir arkadaşlık veya dostluk ilişkisi bulunmayabilir. Ancak merkezde yer aldıkları için diğer tüm kişilere ve grup kaynaklarına diğerlerine göre daha kolay erişirler (McElroy & Shrader, 1986). Okul müdürleri kendi okulları için, öğretmenler kendi sınıfları için yıldız rol örnekleri olarak gösterilebilirler (Şekil 1).

Şekil 1. Merkezi (yıldız) rol öğretmen modeli

İzole edilmiş rol

İletişim ağı analizleri, grupta diğerlerinden izole olmuş bireylerin bulunmasında kolaylık sağlar. İzole edilmiş kişiler ne merkez rolde olabilirler ne de diğer kişileri etkileyebilirler (McElroy & Shrader, 1986). Ağın geri kalanı ile nadiren iletişim kurarlar. Genellikle sorunlu olurlar, ağa yabancılaşırlar, performansları düşüktür, iş doyumları azdır (Hoy & Miskel, 2010).

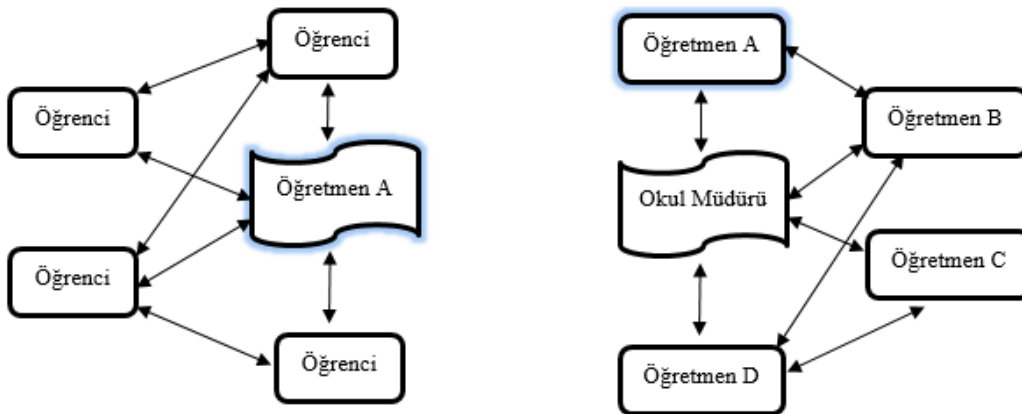

Şekil 2. İzole edilmiş rol öğrenci modeli

Bireylerden oluşan bir örgüt olarak okullarda gerek öğretmenler gerekse öğrenciler iletişimde izole rolde olabilirler. Şekil 2’de izole edilmiş rol öğrenci modeli gösterilmiştir. İzole olmuş, yabancılaşmış öğrencilerin bu duruma gelmelerinde okullardaki iletişim yapısı, öğrenci yoğunluğu, okul iklimi gibi faktörlerin etkili olabileceği söylenebilir (Hoy, 1972).

Köprü rolü

Köprü ve irtibat rollü kişiler iletişim ağları arasındaki etkileşimleri sağlarlar. Birden fazla iletişim ağına üye olan kişiler köprü roldedirler (Hoy & Miskel, 2010). Köprü kişiler üyesi oldukları grubun diğer grupla iletişimini sağlamada anahtardırlar. Her öğretmen, kendi sınıfındaki *öğretmen merkezli* iletişim ağı ile okulundaki *müdür merkezli* iletişim ağı arasında köprü görevinde sayılabilir. Köprü rolü öğretmen modeli Şekil 3’te verilmiştir.

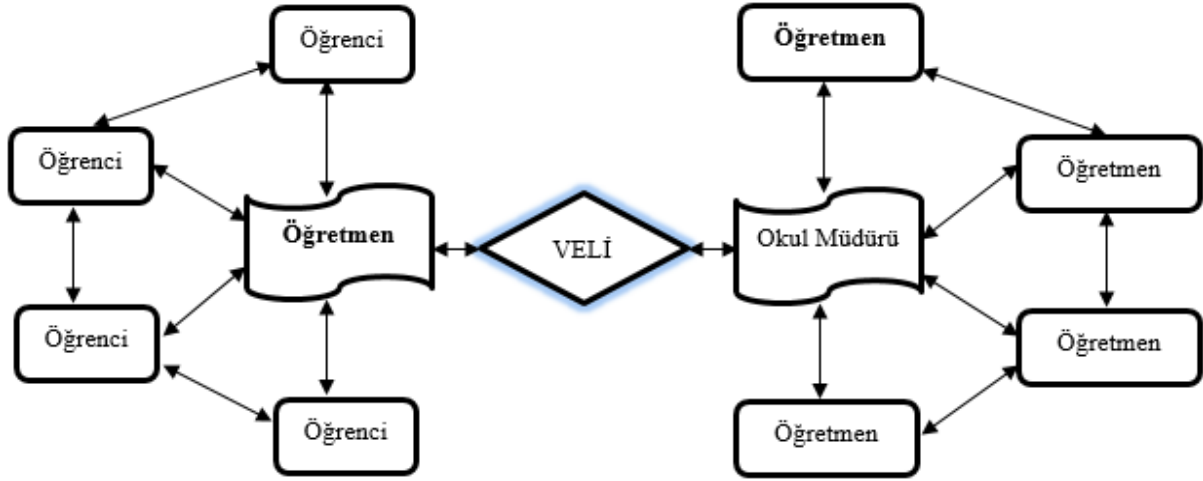

Şekil 3. Köprü rolü öğretmen modeli

İrtibat rolü

İrtibat rolündeki kişiler, üyesi olmadıkları iletişim ağları arasında bilgi iletişimini sağlarlar. İrtibat rollü birey ile diğer grup üyeleri arasındaki etkileşim çok sık olmaz. Grup üyeleri diğer üyelerin ne yaptıklarını bilirler. Grup üyeleri çok sık olmamakla birlikte kendi aralarında da iletişim kurabilirler (Hoy & Miskel, 2010). Okullarda öğrenci velileri; okul müdürleri ve öğretmenler arasında irtibat rolü oynayan bireyler olarak düşünülebilirler. Sınıfta olup bitenler bir veli yoluyla okul müdürüne aktarılabilir. Okul müdürü bu durum ile ilgili öğretmenlerine üstü kapalı bir konuşma yapabilir.

Böylelikle dolaylı olarak tüm öğretmenler ve öğrenciler bu durumun sonuçlarından etkilenebilirler (Şekil 4).

Şekil 4. İrtibat rolü öğrenci velisi modeli

Araştırmanın amacı

Bu araştırmanın amacı öğretmen, öğrenci, veli ve müdürün okuldaki iletişim ağlarındaki rollerinin görsel işitsel bir kaynak olan filmlerde nasıl yansıtıldığının incelenmesidir. Bu amaçla Ron Clark'ın Hikâyesi filmi, iletişim ağlarındaki roller temelinde doküman analizi yöntemiyle ele alınmıştır. Eğitim konulu filmler öğretmen adayları ve öğretmenlere soru sorma, soru sordurma, eğitim ile ilgili bildiklerini veya düşündüklerini yeniden değerlendirmeleri için bir fırsat olarak görülebilir. Bu nedenle araştırmanın, öğretmen adayları ve öğretmenlere okuldaki iletişim ağlarının nasıl olabileceği ile ilgili örnek teşkil edeceği düşünülmektedir. Ayrıca eğitim konulu filmler ile ilgili yapılabilecek diğer araştırmalar için araştırmacılara fikir vermesi bakımından alana katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Yöntem

Araştırma Modeli

Araştırma nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi ile gerçekleştirilmiştir. Film, video, fotoğraf gibi kaynaklar doküman analizi yönteminde incelenebilirler. Tek başlarına birer veri kaynağı olarak kullanılabilirler (Yıldırım & Şimşek, 2008). Yapılan bu araştırmada üzerinde çalışılan konu bir film üzerinden incelenmek istenmiştir. Bu nedenle araştırma yöntemi olarak doküman analizi yöntemi tercih edilmiştir.

Analiz Birimi/Veri Kaynakları

Araştırmanın analiz birimi 'Ron Clark'ın Hikâyesi' filmidir. Film, araştırma konusuna uygun temsilleri içerdiğinden amaçlı örnekleme yöntemi ile seçilmiştir. Amaca yönelik örneklemede araştırmacı derinlemesine inceleme yaparak özellikle bilgilendirici, benzersiz örnek olayları olay türlerini seçebilir (Neuman, 2010). Yapılan bu araştırmada da okuldaki iletişim ağları senaryosu gerçek yaşamdan uyarlanan bir film yolu ile görsel işitsel bir yolla incelenmek istenmiştir. Bu anlamda filmdeki öğretmenin, öğrencilerin, okul müdürü ve velilerin okulun iletişim ağları içerisindeki rolleri analiz edilmiştir. İncelenen sahneler, tekrar tekrar izlenerek analiz edilmiş ve değerlendirilmiştir.

Veri Toplama Araçları

'Ron Clark'ın Hikâyesi' filmi ABD, Kanada yapımı bir film olup 2006 yılında gösterime girmiştir. Filmin asıl adı 'The Ron Clark Story' dir. Biyografi ve dram türündedir. Yönetmenliğini Randa Haines yapmıştır. Ron Clark karakterini oyuncu Matthew Pery canlandırmıştır. Ron Clark'ın gerçek yaşam hikâyesinden uyarlanarak vizyona sunulmuştur (Atkin, 2007). Film, Ron Clark gibi başarılı öğretmenlerin var olduğunu hissettirmesi bakımından önemli görülmektedir (Wuff, 2006).

Filmin sadece öğretmenler ve eğitimciler için değil hayallerine ulaşmak isteyen herkes için ilham kaynağı olacağı düşünülmektedir (Suherman, 2010).

Clark, düşük başarılı öğrencileri yüksek performans gösteren öğrencilere dönüştürmeyi başaran başarılı bir öğretmendir (Ron Clark, 2012). Kuzey Karolina'daki küçük kasabasını terk ederek New York'ta bir devlet okullunda ekonomik olarak yoksun altıncı sınıf öğrencilerine öğretmenliğe başlar (Yaningsih, 2015). Öğrencilerinin ilgisini ve saygısını kazanmak için elinden geleni yapar (Vernakids, 2006). Kendi belirlediği birkaç temel kural yardımıyla çocuklara ulaşır. Öğrencilerden bir aile gibi hareket etmelerini ister. Öğrenciler kurallarına karşı gelseler de o direnir. Kalplerine giden yolu rap müzik ve ip atlama ile kazanır (Robert, 2006).

İşlem

Araştırma yedi aşamadan oluşmaktadır. Sırasıyla; (i) İlgili literatür taraması yapılmıştır. (ii) Literatüre uygun olarak iletişim ağı şekilleri oluşturulmuştur. (iii) Filme ulaşılarak izlenmiştir. (iv) Filmde öğretmen Clark'ın öğrenciler, müdür ve veliler ile birlikte okulda yer aldığı sahneler belirlenerek dökümleri yapılmıştır. (v) Dökümü yapılan sahnelerin filmin zaman akışındaki yeri saat, dakika (') ve saniye (") bilgisi ile açıklanmıştır. (vi) Sahne analizleri yapılmış, filme ait öğretmen, öğrenci, müdür ve veli iletişim ağı modeli oluşturulmuştur. (vii) Literatüre uygun değerlendirme işlemine geçilmiştir.

Araştırmanın Geçerlik ve Güvenirliği

Nitel araştırmalarda iç geçerliğin sağlanması araştırmanın tutarlılığın sağlanmasıdır (Yıldırım & Şimşek, 2008). İnanılabilirlik olarak da adlandırılmaktadır (Şencan, 2005). Araştırmada incelenen sahnelerin analizi filmin araştırmacı tarafından tekrar tekrar izlenmesi yolu ile gerçekleştirilmiştir. Böylelikle araştırmacı filmi ve sahneleri derinlemesine inceleyebilmiştir. Bulguların sahne dökümleri ve gösterim zamanları ile birlikte verilmesi bulguların tutarlılığını güçlendirmiştir.

Nitel araştırmalarda dış geçerliğin sağlanması bulguların dış olaylara ve ortamlara genellenebilmesidir (Neuman, 2010). Aktarılabirlik olarak da adlandırılmaktadır (Şencan, 2005). Yapılan bu araştırmada analiz biriminin film olması bulguların genellenebilirliğini düşündürülebilir. Ancak üzerinde çalışılan filmin senaryosunun gerçek bir yaşamdan alınmış olması ve bulguların yaşanmış bir olay örgüsü üzerinden elde edilmesi araştırmanın dış geçerliğini kuvvetlendirmektedir.

Nitel araştırmalarda iç güvenirlilik, aynı zaman süresinde farklı araştırmacıların araştırılan konuyu aynı şekilde bulgulandırabilmesidir (Yıldırım & Şimşek, 2008). İç güvenirliliğin sağlanması amacı ile filmin incelendiği konu literatürde ayrıntıları ile açıklanmıştır. Film tekrar tekrar izlenerek araştırma konusu ile ilgili olduğu düşünülen sahnelerinin dökümleri yapılmıştır. Dökümü yapılan sahneler, bulgular bölümünde yorum katılmadan okuyucuya sunulmuş yorumları sonraya bırakılmıştır. Bu yolla okuyucuya, kendi yorumları ile araştırmada ulaşılan sonuçlar arasında karşılaştırma yapabileme fırsatı sağlanmıştır.

Nitel araştırmalarda dış güvenirlilik, araştırmanın bulgularının ve sonuçlarının istikrarlılığıdır. Araştırma bulgularının ve sonuçlarının geçen zamana karşı özelliklerinin değişmemesi durumudur (Şencan, 2005). Yapılan bu araştırmada, dış güvenirliliği sağlamak amacı ile araştırma boyunca izlenen yol, kullanılan yöntem ve problem durumu ayrıntıları ile sunulmuştur. Böylelikle ileride yapılabilecek benzer araştırmalara yol gösterilmek istenmiştir.

Bulgular

Filmde geçen konu ile ilgili olduğu belirlenen sahnelere ilişkin gösterim zaman bulguları ve dökümleri

Bu bölümde filmde geçen konu ile ilgili olduğu belirlenen on beş sahnenin incelemesi yapılmıştır. İncelemesi yapılan sahnelerin filmin hangi saat dakika ve saniyesinde olduğu ile ilgili gösterim zaman bilgileri Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1. İncelemesi yapılan sahnelere ait gösterim zaman çizelgesi

Sahneler	Sahne 1	Sahne 2	Sahne 3	Sahne 4	Sahne 5	Sahne 6	Sahne 7	Sahne 8	Sahne 9	Sahne 10	Sahne 11	Sahne 12	Sahne 13	Sahne 14	Sahne 15
Gösterim Zamanı	08' 24"	09' 45"	15' 43"	15' 55"	21' 43"	24' 55"	25' 44"	31' 27"	37' 43"	41' 30"	44' 14"	47' 20"	55' 47"	57' 04"	01 22' 06"

İncelenen sahnelerde konuşma çizgilerinden sonra konuşmayı gerçekleştiren kişiyi/kişileri belirtmek üzere harflendirmeler kullanılmıştır. Bu harflendirmeler şu şekildedir: M: Müdür, S: Öğretmen Solis, C: Ron Clark, Ö: Öğrenci, V: Veli.

Sahne 1. Ron Clark, öğretmenlik başvurusu için Inner Harlem İlkokulu'na gider. Öğretmen Solis ve bir erkek öğrenci okuldan tartışarak çıkarlar (08'24'). Okul müdürü ve Clark olaya müdahale ederler. Ancak Solis istifa ettiğini belirtir. Tartışmayı çıkaran öğrenci olan Tayshawn Mitchell'a disiplin cezası verilir. Müdür ve öğretmen Solis arasında geçen konuşma şu şekildedir:

- M: Bay Solis, neler oluyor böyle? O çocuk sizin öğrenciniz.
- S: Artık değil.
- M: Eğer gidersen, geri dönemezsin.
- S: Küçük hergeleleriniz sizin olsun.

Bay Solis'in, öğrencisi Mitchell ile tartışıyor olması, öğrencilerine sitem etmesi ve bu nedenle görevinden ayrılmak istemesi öğrencileri ile iletişim sorunu yaşadığının göstergesi sayılabilir.

Sahne 2. Okul müdürü öğretmen Clark'a okulu gezdirir ve sınıfları tanıtır (09'45'). Clark okulun ders başarısı en düşük olan sınıfta görev almak ister. Müdür ve öğretmen arasında geçen konuşma şu şekildedir:

- M: Bu sınıftaki öğrenciler bütün New York okulları arasında en düşük test sonuçlarına sahipler.
- C: Biraz sorunlu gibiler.
- M: Birazdan da fazla. Bu öğrencilerin öğrenmede, disiplinde ve sosyal iletişimde çok ciddi problemleri var. (En arkada sessizce oturan öğrenciyi göstererek) Tayshawn Mitchell. İki disiplin cezası aldı, üçüncüsünde ıslah merkezini boylar.
- C: Aradığın adam benim.
- M: Üçüncü sınıflar için ihtiyaç var. Eğer uygun referansınız varsa...
- C: Bu sınıfta da ihtiyaç var.
- M: Hayır. Bu sınıf geçen yıl Noel'den önce altı öğretmen değiştirdi.
- C: Tamam. Onları kimse istemiyor olabilir; ama ben istiyorum.

Söz konusu sınıfta öğretmenlerin öğrencilerle sağlıklı iletişim kuramadıkları, disipline edemedikleri ve görevlerini bu nedenle bıraktıkları anlaşılmıştır. Ron Clark ısrarla sınıfta öğretmenlik yapmak ister.

Sahne 3. Clark'ın okuldaki ilk iş günüdür. Öğrenciler için içeri giriş zili çalar. Clark, sınıf kapısında tüm öğrencilerin sınıfa girmesini bekler. Bu sırada bir diğer sınıfın öğretmeni ile karşılaşır (15'43"). Konuşup kendisini tanıtmak ister ancak öğretmen Clark'ı pas geçer. Bu durum okulda öğretmen – öğretmen iletişim ağında bir kopukluk olduğunu göstermektedir.

Sahne 4. Clark okuldaki ilk ders saatindedir (15'55"). Sınıf disiplinsiz, kuralsız ve söz dinlemeyen bir sınıftır. Öğrencileri yerlerine geçmelerini için uyarır; ancak uyarı başarısızlıkla sonuçlanır. Bunun üzerine ifadesini sertleştirir ve sınıf sessizleşir. Shemaika adlı kız öğrenci masanın üzerinde bulunan kitaplarını tüm uyarılara karşın yere atmaya başlar. Öğrenciler tekrar düzensiz bir hal alırlar. İçlerinden biri en arkada bu duruma tepkisiz bir şekilde kimseyle konuşmadan oturmaktadır. Bu öğrenci Tayshawn Mitchell'dır.

Sahnede öğretmenin öğrencilerle iletişim kurmaya çalıştığı görülmektedir. Ancak öğrenciler arkadaşları Shamaika'nın tavırlarını örnek alırlar. Shamaika'nın sınıfta baskın karakterli, davranışları örnek alınan lider bir öğrenci olduğu görülmektedir.

Sahne 5. Clark aynı sınıfta bir başka derstedir (21'43"). Ders, öğretmenin öğrencilerini onu dinlemesi için uyarması ile başlar. Öğrenciler kendi aralarında konuşmaktadır. Öğrenci Mitchell en arkada kimseyle konuşmadan sessizce oturmaktadır. Clark, öğrencilere sınıf kurallarını tek tek anlatmaya başlar. Kurallar öğrencilerin hoşuna gitmez.

Clark öğrencilerle iletişim kurmaya çalışmaktadır. Sınıf kurallarını oluşturmadaki amacı sınıf yönetimini sağlamaktır. Clark'ın böylelikle iletişim ağındaki merkezi rolü edinmeye çalıştığı söylenebilir.

Sahne 6. Öğle yemeği vaktidir. Clark, öğrencilerinden yemeğine düzenli bir sırayla gitmelerini ister (24'55"). Öğrenciler bu kuralı kabul etmeyince onlar farkında olmadan sınıf kapısını kilitler. Yemek zili çaldığında öğrenciler kilitli kapı ile karşılaşılırlar. Clark, onları düzenli bir şekilde sıraya girmeleri için uyarır. Öğrenciler ve öğretmen arasında geçen konuşma şu şekildedir:

- Ö: (Öğrencilerden biri) Hey, kapı kilitli neler oluyor?
- C: Kural 3! Öğle yemeğine giderken sıraya girmeliyiz.
- Ö: Biliyor musun? Benim kuralım da şu: Sıraya asla girmem.
- C: Tamam Shameika. Ama biz bir aileyiz ve birimiz öğle yemeği yemezse kimse öğle yemeği yiyemez.
- Ö: (Öğrenciler hep bir ağızdan) Ohhh. Çok açım.
- Ö: (Bir diğer öğrenci) Açlıktan öleceğiz.
- Ö: (Bir diğer öğrenci): Shameika, uzatma hadi.

Bunun üzerine öğrenciler öğle yemeği için sıraya geçerler. Böylelikle öğretmen, sınıf kurallarından birini öğrencilerine uygulatmayı başarmıştır. Bu durum Clark'ın merkezi roldeki ilk uygulamasıdır.

Sahne 7. Sahne öğle yemeği vaktinde geçmektedir. Öğrenciler yemek için düzenli sıraya geçerler. Shameika sırayı bozarak en öne geçmek ister (25'44"). Clark, onu yerine geçmesi için uyarır. Shameika itiraz eder. Öğretmen ile öğrenci arasında geçen konuşma şu şekildedir:

- C: Shameika sıranı mı bozdun?
- Ö: Hayır, efendim, bozmadım.
- C: Kafamın arkasında gözlerim var biliyorsun değil mi?
- Ö: Ben buradaydım. (Arkasındaki arkadaşını göstererek) Ona sor!
- C: Tamam, hepimiz burada Shameika gerçeği söyleyene kadar bekleyeceğiz o zaman.
- Ö: Sırayı bozmadım diyorum!
- C: Yemek yiyebilecek olmamız tamamen sana bağlı. Shameika biz bir aileyiz ve ailedeki herkes birbirine saygılı davranır. Birbirlerine hiç yalan söylemezler. Sırayı bozdun mu? Burada herkes seni bekliyor.
- Ö: Evet.
- C: Teşekkür ederim. Beşinci kural neymiş?
- Ö: (Öğrenciler hep bir ağızdan) Sıradan çıkmak yok.
- C: Evet, şimdi gidip yiyebilirsiniz.

Öğretmen Clark, sınıfında merkezi role ait bir tavır sergilemektedir. Yöntemi ile öğrencisine doğruyu söyletebilmeyi başarmıştır. Shameika'nın tüm itirazlarına rağmen Clark'ın dediği olmuştur. Shameika sırada yerine geçerek düzene uymuştur.

Sahne 8. Clark sınıfa girdiğinde öğrencilerden Julio ile Tayshawn Mitchell'in tartışıklarını görür (31'27"). Tartışmayı sonlandırır; ancak Tayshawn sınıfı terk eder. Disiplin cezalısı olduğundan bu olayın duyulması üzerine okuldan atılacaktır. Clark, öğrencinin peşinden gider. Öğrenci ile arasında geçen konuşma şu şekildedir:

- C: Tayshawn! Bak, böyle yapma! İki disiplin cezası almışsın. Eğer şimdi gidersen seni okuldan kesin atarlar. İçeri gir.

- Ö: Neden?
- C: Çünkü senin o harika kişiliğini özlerim. Bay Turner'ın olanları bilmesine gerek yok. Kendine bir şans daha ver.

Öğrenci ikna olur ve sınıfa geri döner. Clark'ın öğrenci ile iletişimi başarılı bir şekilde sonuçlanmıştır. Neticede Clark, sözünü dinletebilmiştir. Merkez roldedir.

Sahne 9. Bir başka ders zili çalar. Clark, öğretmen masasının üzerini kutu sütlerle doldurmuştur (37'43"). Öğrenciler sessizce öğretmenlerinin ne yapacağını izlemektedirler. Onlara şu konuşmayı yapar:

- C: Etrafınıza bir bakın. Bu dört duvar arasında birbirimize yabancı da olabiliriz bir aile de. Bu dört duvar hikâyenizin sonu olabilir ya da bir başlangıç da yapabilirsiniz. Aklınıza gelebilecek her şeyden daha iyi bir başlangıç. Buraya geldiğimden beri beni bir kez olsun dinlemediniz.
- Ö: Evet.
- C: Bugünse şöyle yapacağız. Dil bilgisi öğreneceğiz. Eğer sessiz bir şekilde dinlerseniz. Geçen her 15 saniye için bir çikolatalı süt içeceğim. Bunu yapabilirseniz benim kustuğumu görebilirsiniz. Anlaştık mı?
- Ö: Evet!
- C: Güzel, Peki. (Şeker kavanozunu ve cetveli uzatarak) Julio, bunu yemen için vermiyorum. Saate bak ve bu cetvelle her 15 saniyede bir kavanoza vur. Böyle...
- Ö: Tamam.
- C: Sesi her duyduğumda sütlerden birini içeceğim. Şimdi başlıyoruz.

Clark böylelikle, her on beş saniyede bir süt içerek sınıfın sessizliğini sağlar ve dersini işler. Sorduğu soruya söz hakkı alınarak cevap verilir. Sonuç olarak Clark, öğrencilerine dersini dinletmeyi ve sınıfın kurallarını uygulatmayı başarmıştır. Clark, sınıfta merkezi roldedir.

Sahne 10. Öğrenciler okul bahçesinde ip atlamaktadır (41'30"). Clark yanlarına giderek ip atlamayı öğrenmek ister. Öğrenciler ona yapamayacağını söylerler. Fakat Clark yapabileceğini savunur. Öğrencilerine kendisinden ders ile ilgili bir şeyler öğrenmelerini şart sunar. Öğrenciler anlaşmayı kabul ederler. Aralarında geçen konuşma şu şekildedir:

- C: Nasıl ip atlandığını bana da öğretebilir misiniz?
- (öğrenciler gülerler.)
- C: Neden, ben öğrenemez miyim?
- Ö: Hayır!
- C: Tamam, şöyle bir anlaşma yapalım. Ben ip atlamayı öğreneceğim, siz de benden bir şey öğreneceksiniz.
- Ö: Ne?
- C: Yedinci sınıf ile ilgili bilmeniz gereken her şey.
- Ö: (Hep bir ağızdan) Ciddi olamaz bu.
- Ö: (Shameika öğretmene yönelerek ipi gösterir) Tamam o halde, Atlayacak mısınız?
- C: Evet.

Clark, birkaç deneme sonrası ip atlamayı öğrenir. Sahne öğretmenin öğrenciler ile olan ilişkilerini güçlendirdiği bir sahnedir. Öğrencilere sözünü dinletebilmeyi anlaşma sağlayarak da olsa başarmıştır. Öğretmen merkezi roldedir.

Sahne 11. Clark sınıfa getirdiği üzeri mumlarla kaplı pastayı masanın üzerine koyar (44'14"). Öğrencilerden pastadaki mumları yakmalarını ister. Bunun beraberlik sembolü olduğunu vurgular. Böylelikle onlara biraz daha yakınlaşıp güvenlerini kazanmayı amaçlar. Başarır da. Öğretmenin öğrencilere yaptığı konuşma şu şekildedir:

- C: Dağa tırmanmayı her zaman istemişimdir. Uçurumun kenarına geldiğimde halatlarım bağlıyken arkadaşlarım bağıyor: 'Atla! Atla! Atla!'. Aşağıya baktım, çok yüksekti. Uçurumun kenarında durdum ve bağırmağa başladım: 'Yapamam! Yapamam! Yapamam!'. Arkadaşlarım bağıyorlardı: 'Yapabilirsin! Atlayabilirsin! Hadi! Atla!' ve aşağıya atladım. Bir an öleceğimi düşündüm ama sonra atladığımda uçuyormuşum gibi

hissettim. Bu yapabileceğim aklımdan bile geçiremeyeceğim bir şeydi. Harikaydı. Siz farkında olamayabilirsiniz ama biz bu sınıfta her gün dağa tırmanıyoruz. Her gün biraz daha yukarı ve şimdi en yukarıdayız. Atlama zamanı geldi. Biliyorum korkuyorsunuz. Ama bunu yapmanızı istiyorum. Sizden atlamamanızı istiyorum. Bu duygunun nasıl bir his olduğunu hepinizin bilmesini istiyorum. Şimdi her birinizin buraya gelip buradaki mumlardan birini yakmasını istiyorum. Hadi gelin çocuklar. Mum yakıyor olmanız birlikteliğimizin bir sembolü olacak. Eğer bana güvenirseniz hayallerinizdekenden çok daha fazlasını öğreneceksiniz. Buna söz veriyorum.

Clark, ağın lideri konumunda olup merkezi roldedir. Öğrenciler Tayshawn Mitchell hariç anlatılan hikâyeyi dikkatle dinleyerek pastadaki mumları tek tek yakarlar. Tayshawn'ın bu ve diğer sahnelerde sergilediği tavırlar onun iletişim ağında izole rolde olduğunu düşündürmektedir.

Sahne 12. Clark, öğrencilere Amerika'nın başkanlarını öğretebilmek adına bir Rap müzik hazırlar (47'20"). Öğrencilerle birlikte hem söyler hem dans eder. Öğrenciler yapılan deneme sınavında yüksek puanlar alırlar. Clark rap müzik ile de olsa öğrencilerinin ilgisi çekebilmeyi başarmıştır. Dersini öğretebilmiştir. Merkezi roldedir.

Sahne 13. Clark, Shameika'nın derslerine yardım için evine gider (53'54"). Annesi çalışan Shameika, okul sonrası kardeşlerine bakmakta, yemek yapmakta bu nedenle ödevlerini yapamamaktadır. Shameika ödevini yaparken öğretmen yemeği yapar. Anne eve geldiğinde bu duruma tepki gösterir. Ertesi gün okula giderek müdürle konuşur, şikâyetinde bulunur (55'47"). Veli, müdür, Shameika ve öğretmen arasında geçen bir kısım konuşma şu şekildedir:

- V: Çocuğumu alıyorum eve gidiyoruz. Yarın onu getirdiğimde bu beyaz ukala burada olmasa iyi olur.
- M: Bayan Wallaca, bu durumla ilgileneceğime emin olabilirsiniz.
- V: Hadi Shameika!
- Ö: Lütfen Bay Clark'ı kovmayın! Sadece bana yardım etmeye çalışıyordu. Yardım etmeye çalışıyordu.
- C: Tamam, önemli değil.
- Ö: (Shameika öğretmene sarılarak) Lütfen benim yüzümden gitmeyin Bay Clark!

Veli; okul müdürü ve öğretmen arasında irtibat roldedir. Öğretmen Clark, iletişim ağında Shameika'nın merkezi rolündedir.

Sahne 14. Sahnede Shameika'nın velisi, Clark'ı müdüre şikâyet eder. Öğrenciyi alarak odadan çıkar. Clark, velinin peşinden gider (57'04"). Aralarında geçen konuşma şu şekildedir:

- C: Bayan Wallace, bekleyin.
- V: Neden böyle yapıyorsun. Büyük hayaller kurmasını sağlıyorsun. Ama bu dünya onu mahvedecek.
- C: Buna inanmıyorum.
- V: Birden hayatımıza giriyorsun ve her şeyin daha iyi olacağını söylüyorsun öyle mi?
- C: Ben sadece onun çok zeki, yaratıcı ve doğuştan lider bir öğrenci olduğunu biliyorum.
- V: Shameika? Benim Shameika'm mı?
- C: Evet, eğer Mayıs'ta yapılacak sınavı geçerse onu ortaokul için Manhattan West'e sokabiliriz.
- V: Orası üstün zekâlı çocuklar için.

Veli bunun üzerine duraksar ve şaşırır. Bakıcısının bebeğine biraz daha fazla bakabileceğini söyler.

Sahne 15. Öğrenciler sınava girerler ve yılsonu gelir. Müdür, sınav sonuçları ile ilgili açıklama yapar (01:22'06"). Sınıf, diğer tüm sınıflardan daha yüksek puan almıştır. Clark Shameika'ya yönelerek buldukları okul bölgesinde İngilizce ve Matematik'ten en yüksek puanı onun aldığını açıklar. Öğrenciler sevinirler. Clark, herkesin yapamaz dediği öğrencilerin iletişim ağlarına girerek onların merkezi rolünü edinmiş ve başarımlarını sağlamıştır.

'Ron Clark'ın Hikâyesi' filminde öğretmen Ron Clark'ın iletişim ağlarındaki rollerine ilişkin bulgular

Öğretmen Ron Clark, okulda iki iletişim ağında bulunmaktadır. Bunlar öğrenci iletişim ağı ile *müdür merkezli* iletişim ağıdır. Ron Clark, bu ağlarda üç role sahiptir: Merkezi rol, grup üyesi rolü, köprü rolü.

Öğrencilerle olan *öğretmen merkezli* iletişim ağında merkezi roldedir. Bu role belirlediği sınıf kuralları ile ulaşmıştır. Düzensiz, disiplinsiz ve kuralsız bir sınıftan kendi deyimi ile aile ortamı yaratmıştır. Öğretmenlerden oluşan *müdür merkezli* iletişim ağında grup üyesi rolündedir. Bu ağda Müdür Vazquez merkezi roldedir. Öğretmenler arası iletişim ağları zayıftır. Öğretmenler kendi aralarında pek fazla iletişim kurmamaktadırlar. Bu anlamda öğretmenler kendi hallerinde ve sınıflarına kapanıktır. Clark, okuldaki öğretmenler ile iletişim kurmaya çalışsa da bunun için fazladan bir çaba sarf etmeyerek enerjisini öğrencilerine saklamıştır. Üçüncü rol, iletişim ağları arası köprü rolüdür. Clark bu rolüyle, üyesi olduğu *öğretmen merkezli* ve *müdür merkezli* iletişim ağları arasında etkileşimi sağlamıştır. Müdürü öğrencilerinin başarabileceği konusunda ikna etmiştir. Böylelikle öğrencilerinin hem akademik hem de sosyal iletişim yönlerinden başarıya ulaşmalarını kolaylaştırmıştır.

'Ron Clark'ın Hikâyesi' filmindeki öğrencilerin iletişim ağındaki rollerine ilişkin bulgular

Öğrenciler genel olarak grup üyesi rolündedir. Shameika Wallace, sınıf iletişim ağında lider konumdadır. Raquel Arenas, Alita Sanchez, Badriyah, Julio Vazquez iletişim ağının diğer grup üyeleridir.

Tayshawn Mitchell izole roldedir. Sınıfta en arkada oturan, nadiren konuşan, etkinliklere katılmayan bir yapıdadır. Disiplin cezalı, grupla bağı olmayan bir öğrencidir. Arkadaşları ile kurduğu iletişim her seferinde tartışma ile sonuçlanmaktadır. Öğretmen Clark, uyguladığı sınıf kuralları ile onu, öğrenci iletişim ağına çekebilmek için çabalar. Oluşturduğu sınıf kuralları ile öğrenciler arası sevgi ve güveni güçlendirmeye çalışır. Öğrenci Mitchell ile ona değerli olduğunu hissettirecek birebir konuşmalar yapar. Sonuçta Mitchell'i öğrenci ağına kazandırır ve yılsonu sınavını başarıyla geçebilmesini sağlar.

'Ron Clark'ın Hikâyesi' filmindeki okul müdürünün iletişim ağındaki rolüne ilişkin bulgular

Müdür Vazquez, öğretmenlerle olan iletişim ağında merkezi roldedir. Ağın lideri konumundadır. Ağdaki tüm kişilere erişimi rahat olmasına karşın insan ilişkileri zayıftır. Öğretmenlerden tek isteği, kendi kuralları ile okulun yönetilmesi ve yılsonu eyalet sınavlarında yüksek başarı elde edilmesidir. Tavrı ve davranışlarını da bu doğrultuda sergilemektedir.

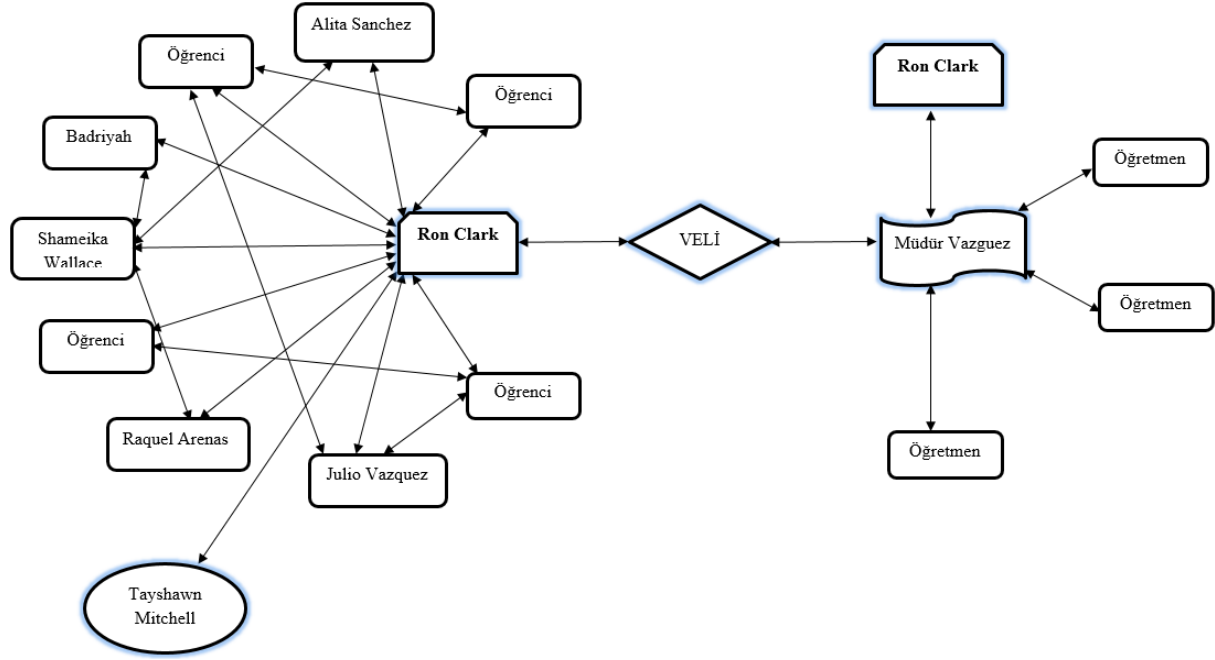
'Ron Clark'ın Hikâyesi' filmindeki velilerin iletişim ağındaki rolüne ilişkin bulgular

Bu başlık altında öğrenci Shameika Wallace'nin velisinin okul müdürü ile görüştüğü sahneler değerlendirilmiştir. Elde edilen bulgular velinin, iletişim ağında irtibat rolünde olduğunu göstermiştir. İrtibat rolündeki bireyler grup üyeleri ile çok fazla iletişimde bulunmazlar ve üyesi olmadıkları iki grubun etkileşimini sağlarlar. Wallace, sorununu öğretmenle çok fazla konuşmadan doğrudan müdür yolu ile çözmeye çalışmaktadır. Buna göre; ne *öğretmen merkezli* öğrenci ağının, ne de *müdür merkezli* öğretmen ağının üyesidir. *Öğretmen merkezli* iletişim ağı ile ilgili bir durumu müdüre taşıyarak irtibat rolünü üstlenmiştir.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

İletişim eğitimin kalbidir. Genel olarak bakıldığında okullarda; okul müdürü öğretmenlerle, öğretmenler öğrencilerle ve öğrenciler de kendi aralarında iletişim kurarlar. İletişim kurabilmenin sayısız ve çeşitli yolları vardır (Rowicki, 1999). Yapılan bu araştırmada, iletişim ağları ve iletişim ağlarında roller konuları bir eğitim filmi üzerinden incelenmek istenmiştir. İncelenen filmde on beş sahne dökümünden elde edilen bulgular sonucu, okullarda bulunan iletişim ağları ve bu ağlardaki roller örneklendirilerek şekillerle özetlenmiştir. Elde edilen bulgular, sahne dökümlerinden yola çıkılarak belirlenen; öğretmen, öğrenciler, müdür ve velilerin okuldaki iletişim ağlarındaki rollerine göre şekillendirilmiştir. Bu yolla oluşturulan Ron Clark Hikâyesi filmi iletişim ağları modeli Şekil 5'te sunulmuştur.

Yapılan analizlerde film senaryosunda okullarda bulunabilecek iki iletişim ağı modelinin olduğu belirlenmiştir. Bunlardan ilki *öğretmen merkezli* iletişim ağıdır. Bu model, öğretmenin iletişimin merkezinde yer aldığı ve öğrencilerin grup üyeleri olduğu bir iletişim ağıdır. Film, öğretmenlerin merkezi rolü edinmesinin davranış bozukluğu gösteren bir sınıfta öğrencilerle iletişim kurabilmenin zorluğundan dolayı kolay olmadığını göstermiştir. Öğretmen Clark, öğrencilerle iletişime geçebilmek adına her yolu (onlarla ip atlamak gibi) deneyerek ağda merkez rolü edinmiştir.

Şekil 5. Ron Clark'ın Hikâyesi filmi iletişim ağları modeli

Okullarda bulunabilecek olan ikinci ağ; *müdür merkezli* iletişim ağıdır. Bu ağda öğretmenler grup üyeleridir ve okul müdürü merkez roldedir. Her öğretmen kendi sınıfı ile *müdür merkezli* ağ arasında köprü konumundadır. Öğretmenler köprü rolleri ile iki iletişim ağının da üyesidirler. Merkezi rolde bulunan bireyler ait oldukları ağın liderleri olduklarından (Hoy & Miskel, 2010), öğretmenler kendi sınıflarının liderleri, müdürler de öğretmenlerin liderleri olarak görülebilirler.

Okullarda, filmdeki Tayshawn Mitchell adlı öğrenci gibi kendilerini ağın dışında hisseden, kimseyle kolay kolay konuşmayan, içine kapanık öğrenciler de bulunabilirler. Bu öğrenciler iletişim ağlarının izole rolleridir. Okulun varoluş nedeni, öğrencilerin var olan potansiyellerinin açığa çıkarılması ve mevcut becerilerinin geliştirilmesi olarak tanımlanabilir. İzole olma mevcut becerilerin geliştirilmesinde en büyük engeldir (Rozenholtz, 1989). Elde edilen bulgular, öğretmenlerin bu roldeki öğrencileri gerek akademik gerek sosyal iletişim yönlerinden başarıya ulaştırmalarının diğer öğrencileri başarıya ulaştırmalarından daha zor olmakla birlikte mümkün olduğunu göstermiştir.

Araştırmada elde edilen bir diğer sonuç veliler ile ilgilidir. Buna göre veliler okullarda öğretmen ve müdür merkez iletişim ağları arasında irtibat kurucu rol görevindedirler. Üyesi olmadıkları iki iletişim ağı arasında bilgi aktarımını sağlarlar. Böylelikle bir iletişim ağındaki üyeler diğer iletişim ağındaki üyelerin ne yaptıklarını bilirler (Hoy & Miskel, 2010). Okul müdürleri veliler yolu ile öğrenciler ile ilgili bilgi edinebilir ve bunu diğer öğretmenlere aktarabilirler. Filmde senaryo gereği öğretmen-veli iletişiminin oldukça düşük seviyede olduğu gözlenmektedir. Bu nedenle öğretmen – veli iletişiminin yüksek olabileceği okul ortamları ile ilgili değerlendirme yapılamamıştır. Bu durum elde edilen sonuçlar bakımından araştırmanın sınırlılığı olarak görülebilir.

İletişim ile ilgili yapılan araştırmalarda genellikle iletişim becerileri (Bozkurt Bulut, 2004; Nacar & Tümkaya, 2011; Pehlivan, 2005), iletişim teknolojileri (Akkoyunlu, 1995; Aşkar & Olkun, 2005) gibi konulara odaklanılmaktadır. Okullarda iletişim ağları ve iletişim ağı rolleri ile ilgili yapılan çok fazla araştırmaya rastlanmamıştır. Bu araştırma öğretmen, öğrenci, müdür ve velinin okuldaki iletişim ağlarındaki rollerini ağ modelleri yolu ile yansıtan ilk araştırma olması, iletişim ağlarının görsel işitsel bir yolla incelenmesine imkân vermesi, film senaryosunun gerçek yaşamdan alınmış olması ve

incelenen filmin eğitim konulu bir film olması yönleriyle önemlidir. Bu nedenle araştırmanın, öğretmen adayları ve öğretmenler için okuldaki iletişim ağlarının nasıl olabileceği ile ilgili örnek teşkil edeceği düşünülmektedir. Araştırma ayrıca; öğretmenlerin okullarındaki iletişim ağlarındaki yerlerini sorgulayabilmeleri için bir fırsat olarak görülebilir. Okuldaki iletişim ağlarının bir film yolu ile incelenmiş olması araştırmanın sınırlılığı sayılabilir. Ancak filmin gerçek yaşamdan uyarlanmış bir senaryoya sahip olması geçerlik ve güvenilirliği artırmaktadır. Bu anlamda araştırmanın ileride yapılabilecek çalışmalara örnek teşkil edebileceği, öğretmenlere ve öğretmen adaylarına faydalı olabileceği düşünülmektedir.

Eğitim konulu filmler öğretmen adaylarının mesleğe ilişkin tutumlarını etkilemektedir (Kaşyaka, Ünlü, Akar, & Özturan Sağrılı, 2011; Konaş, 2016). Aynı zamanda filmler, öğretmen adaylarının okul ortamını, sınıf ortamını, okuldaki iletişim ağlarını (öğretmen-öğretmen, öğretmen öğrenci, öğrenci-öğrenci, öğretmen-veli) analiz edebilmelerini ve keşfedebilmelerini sağlayabilir. Eğitim konulu filmlerin fakültelerde derslerde kullanılması öğretmen adaylarının yansıtıcı düşünme becerilerini güçlendirebilir. Bu yolla içerisine öğrencilerin yaşamları ile ilgili farklı kavram ve kuramlar da ekleyerek gerçek yaşam deneyimleri geliştirebilir ve anlayabilirler (Fennell, 2013). Bu nedenle eğitim konulu film analizlerinin daha fazla önemsenerek yaygınlaştırılması gerektiği düşünülebilir.

Kaynakça

- Akkoyunlu, B. (1995). Bilgi teknolojilerinin okullarda kullanımı ve öğretmenlerin rolü. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11, 105-109.
- Altan, M. Z. (2016). *Öğretmenliğe dair, filmler ve öğretmenler*. Ankara: Pegem Akademi.
- Arroio, A. (2010). Context based learning: a role for cinema in science education. *Science Education International*, 21(3), 131-143.
- Aşkar, P. ve Olkun S. (2005). PISA 2003 sonuçları açısından bilgi ve iletişim teknolojileri kullanımı. *Eurasian Journal of Educational Research*, 19, 15-34.
- Atkin, H. (2007). Drawing portraits from real life. *Television Week*, 26(32), 20-20.
- Bakkenes, I., De Brabander, C., & Imants, J. (1999). Teacher isolation and communication network analysis in primary schools. *Educational Administration Quarterly*, 35(2), 166-202.
- Barratier, C. (Yönetmen), (2004). *Koro (Les Choristes)*, [Sinema filmi]. Fransa: Vega Film.
- Bozkurt Bulut, N. (2004). İlköğretim sınıf öğretmenlerinin iletişim becerilerine ilişkin algılarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2(4), 443-452.
- Champoux, J. E. (1999). Film as a teaching resource. *Journal of Management Inquiry*, 8(2), 206-217.
- Eğilmez, E. (Yönetmen), (1975). *Hababam Sınıfı* [Sinema filmi]. Türkiye: Arzu Film.
- English, F. W., & Steffy, B. E. (1997). Using film to leadership in educational administration. *Educational Administration Quarterly*, 33(1), 107-115.
- Eskiköy, O. & Özgür, D. (Yönetmen), (2008). *İki dil bir bavul* [Sinema filmi]. Türkiye/Hollanda: Tiglon.
- Farace, R., Monge, P., & Russell, H. (1977). *Communicating and organizing*. Reading, MA: Addison-Wesley.
- Fennell, H. A. (2013). Reel Stories of teaching: film and teacher education. *Action in Teacher Education (Association of Teacher Educators)*, 35(5-6), 445-461. doi: 10.1080/01626620.2013.846762.
- Goldhaber, G., & Barnett, G. (Eds.). (1988). *Handbook of organizational communication*. Norwood, NJ: Ablex.
- Haines, R. (Yönetmen), (2006). *Ron Clark'ın Hikayesi (The Ron Clark Story)* [Sinema filmi]. Granada America Magna Global Entertainment and TNT.
- Harris, T. E. (2002). *Applied organization communication: principles and pragmatics for future practice* (2nd ed.). Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.
- Hirani, R (Yönetmen), (2009). *Üç aptal (Three Idiots)*, [Sinema filmi]. Hindistan: Vinod Chopra Productions.
- Hoy, W. K. (1972). Dimensions of student alienation and characteristics of public high schools. *Interchange*, 3(4), 38-52.
- Hoy, W. K., & Miskel, C. (2010). *Eğitim Yönetimi: teori, araştırma ve uygulama* (Çeviri Editörü: Selahattin Turan). Ankara: Nobel.
- Huczynski, A., & Buchanan, D. (2004). Theory from fiction: A narrative process perspective on the pedagogic use of feature films. *Journal of Management Education*, 28, 702-726.

- Kaşyaka, A., Ünlü, İ., Akar, M. S., & Özturan Sağır M. (2011). Okul ve öğretmen içerikli sinema filmlerinin öğretmen adaylarının mesleki tutumlarına ve özyeterlik algılarına etkisi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 11(4), 1765-1783.
- Kavan, H., & Burne, J. (2009). Using film to teach communication concepts at university. *The International Journal of Learning*, 16(10), 429-440.
- Kontaş, H. (2016). The effect of an education-theme movie on academic motivation of teacher candidates and their attitude towards teaching profession. *Journal of Education and training studies*, 4(6), 93-103
- McElroy, J. C., & Shrader C. B. (1986). Attribution theories of leadership and network analysis. *Journal of Management*, 12(3), 351-362.
- Menendez, R. (Yönetmen/Senaryo Yazarı), (1988). *Kalk ve Diren (Stand and Deliver)*, [Sinema Filmi]. U.S.: Warner.
- Miller, K. (2012). *Organizational communication approaches and processess* (6th ed.). Boston, MA: Wadsworth.
- Monge, P., & Eisenberg, E. (1987). Emergent communication networks. In F. Jablin, L. Putnam, K. Roberts, & L. Porter (Eds.), *Handbook of organizational communication* (pp. 66-84). Newbury Park, CA: SAGE.
- Nacar, F. S., & Tümkaya, S. (2011). Sınıf öğretmenlerinin iletişim ve kişilerarası problem çözme becerilerinin incelenmesi. *İlköğretim Online*, 10(2), 493-511.
- Neuman, W. L. (2010). *Toplumsal araştırma yöntemleri nitel ve nicel yaklaşımlar* (4. Baskı) (S. Özge, Çev.). İstanbul: Yayın odası.
- Oruç, Ş., & Sarıbudak, D. (2015). Okul yöneticilerinin ve öğretmenlerin eğitim içerikli filmlerin eğitim ortamlarına etkisine ilişkin görüşleri. *Uluslararası Alan Eğitimi Dergisi (IJOFE)*, 1(1), 19-41.
- Pehlivan, K. (2005). Öğretmen adaylarının iletişim becerisi algıları üzerine bir çalışma. *İlköğretim Online*, 4(2), 17-23.
- Robert, B. (2006). Rule #2: dream big, watch 'Clark'. *USA Today*.
- Ron Clark, 'America's Educator,' tapped for featured keynote at second general session. (2012). *Reading Today*, 29(5), 16-17.
- Rowicki, M. A. (1999). *Communication skills for educational administrators*. East Lansing, MI: National Center for Research on Teacher Learning. Retrieved from ERIC database. (ED432830)
- Sarıbudak, D. (2014). *Okul yöneticilerinin ve öğretmenlerin eğitim içerikli filmlerin eğitim ortamlarına etkisine ilişkin görüşleri*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, İstanbul Aydın Üniversitesi-Yıldız Teknik Üniversitesi, İstanbul.
- Seden, O. F. (Yönetmen), (1966). *Çalkışu* [Sinema Filmi]. Türkiye: Kemal Film.
- Silman, F. (2017). *Eğitim konulu filmler*. Ankara: Pegem Akademi.
- Suherman (2010). *A model of good teacher in 'The Ron Clark Story' movie script*. (Thesis in graduate degree). Institute of Teacher Training and Education PGRI Semarang, Endonezya.
- Şencan, H. (2005). *Sosyal ve davranışsal ölçümlerde güvenilirlik ve geçerlik*. Ankara: Seçkin.
- Tichy, N., & Fombrun, C. (1979). Network analysis in organizational settings. *Human Relations*, 32, 923-965.
- Tofur, S. (2017a). 'Hababam Sınıfı' filmi ilk serisinin Katz'ın yönetsel üç beceri yaklaşımına göre incelenmesi. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 56, 53-66. doi:10.9761/JASSS7048.
- Tofur, S. (2017b). Case of a classroom management model in cinematographic narration: the movie Stand and Deliver. *International Online Journal of Educational Sciences*. Advance online publication. doi: 10.15345/ijoes.2018.02.010
- Vernakids, G. (2006). The Ron Clark story. *Multichannel News*, 27(31), 24-24.
- Weir, P (Yönetmen.), (1989). *Ölü Ozanlar Derneği (Dead Poets Society)*, [Sinema filmi]. ABD: Touchstones Pictures.
- Wuff, J. (2006). The Ron Clark story. *People*, 66(7), 37-37.
- Yaningsih, T. (2015). *The impoliteness strategies found in Ron Clark Story movie*. Unpublished master's thesis, Muhammadiyah University of Surakarta, Endonezya.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (6.Baskı). Ankara: Seçkin.
- Yurdigül, A. (2014). Eğitim olgusunun sinematografik anlatıdaki yeri üzerine bir yaklaşım denemesi ('Bal' filmi örneği). *Ekev Akademi Dergisi*, 18(60), 487- 502.